

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL: lei 2,60 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Linia pe pagina 7 și 8 20 bani —

INTĂLNIREA SUVERANILOR GERMANIEI ȘI ITALIEI LA VENETIA. — (Vezi explicația).

SUMARUL

- Notele Săptămânii**
- De ce? de Ioan Draga
- Literatură românească**
- Maior Badea Dan de G. A. Tacid
- O adevărată dramă de M. N.
- Inelul de aur (versuri) de M. Alexandrescu
- La casa cu un plop stingher (versuri) de G. An.-Vuculescu
- Literatură străină**
- Unica faptă bună a diavolului. de Curnonsky
- Réné de Chateaubriand
- Cronici**
- Ironica cărților de Aladin
- Revista revistelor de Delafământzi
- Biografii**
- Shakespeare de A. Văntul
- Roman**
- Sora Filomena de Frații Goncourt
- Ilustrații**
- Intâlnirea Suveranilor Germaniei și Italiei la Veneția
- Noul arhivel
- Vederi din Italia.

NOTELE SĂPTĂMÂNII

DE CE?

„De ce, în marile păduri, mi-a plăcut să mă rătăcesc.

Ca să plâng?

Așa cânta Lakmé, în draguța operă comică a lui Delibes. Dar nu aceasta-i întrebarea pe care mi-o pun azi; nu aceasta-i „dece-tă” care mă muncește. Sunt clipe de poezie și clipe de proză. Ceia ce mă intrighează e să știu de ce se obișnuiește a se scoti porcul ca „portebonheur”.

Sunt obiceiuri cari nu se schimbă. Almanachul vieții externe e alcătuit dintr'un eșaric număr de puncte de reper, fără cari mai că am uita luna și ziua în care suntem. Am putea să zicem că limitele celor patru anotimpuri s'au depărtat sau s'au apropiat, totuși ani știut că oarecîte adevărate, în virtutea puterii câmpitate, fiindcă în aceleași epoci avem obiceiul de a face aceleași gesturi, de a îndeplini aceleași rituri, de a ne arăta în aceleași locuri.

Să presupunem pe un bucureștean căzut în catalepsie. De bună seamă că va trece prin multe surprize. Se deșteaptă și constată că vremea-i cenușie, aerul greoi și cerul amenințător. Iși zice: „Iată-ne și toamna!” Dar ieșind în stradă vede la stârne șiruri nestăruite de măștișoare. Nu-i mai trebuie nici o lămurire. Știe că e în apropierea lui 1 Martie și că e obligat să-și atace și el darurile sub forma unui măștișor. Se va simți și el influențat de persistența popularității a porcului, și nu va pleca fără să n'aibă și el în mâna un purceluș mic de metal.

De ce? E mai ușor de constatat decât de explicat. Iată-i ajuns tovarășul neplăcut, animat și iubit pe care-l porți pretutindeni ca o amintire de o bucurie fără seamăn. Stocul ăsta nu seacă nici odată; cu el, negustorii de cărți postale ilustrate și de măștișoare nu au să se teamă de faliment; și vezi atârnați în botoniere elegante ca și la corăbije reticulate.

De ce, da, de ce? Câte alte costume n'ar fi demne de o asemenea cinste! Căinele, de pildă, ca prieten așa de credincios, și iepurii, care își are, și el, partizanii lui. Ei Dne! nu. Nici căinele nici iepurile nu pot să lupte. Nici nu se gândesc la asta: ar fi să alerge în fața unei umiliri zadarnice. Purcelulul nu-l e teamă de concurență. Pe el îl iubesc și îl atârnă. Îl vezi fixat în mulțimea tuturor brelocurilor: e în același timp ac de cravată, broșă, brățară, condei și ireion. Merge pretutindeni, servește

la orice, și-i totdeauna Ingerul căntot de Monselet care, el cel puțin, nu-l iubea decât în preajma Crăciunului. Pe când noi îl iubim tot anul.

Au fost făcute câteva vagi încercări de a-l răsturna domnia. Au voit să introneze în locu-i bronca țestoasă, dar iaima ei fu trecătoare. Purcelulul a eșit din încercările acestea mai puternic și mai popular ca nici odată.

Deasupra gloriilor de o zi, el plutește nelăvăns. Știe că ne întorcem tot la el. Rămâne, dacă nu unicul, cel puțin adevăratul purtător de noroc, care se vără tot așa de încrezător în palate ca și în mansarde. Gust ciudat, caraghios chiar, dar e ceva la urma urmei, într'o țară așa de împărțită ca a noastră, în care oamenii n'au două idel comune, e ceva de a avea în inimă aceiași dragoste sau aceiași superstiție, fie ea chiar aceea a purcelușului. Totul e de a ști de ce, între atâtea subiecte diferite, dragostea asta a căzut deasupra purcelușului. De ce, de ce? Mai bine să întrebăm decât să răspundem!

Aceasta îmi amintește o altă întrebare. De ce se preferă de nouă zecimi din lume strălucirea florilor de seră, gingășii florilor de câmp? De ce doresc un lucru aproape artificial și pregătit care exclude natura, în locul răsului naiv și deschis al ființelor țesute în rețele nevăzute de zănele nopților calde și zorilor ațolente?

Simți că cele dintâi au fost frizate, spălate, spilkuite, împopozonate și chiar parfumate. Unele miroase a „eau de Cologne”, altele a „peau d'Espagne”; chestie mână de vaporizator. Am văzut unele care erau vopsite din nou în fiecare dimineață. Ce vreți? Așa e moda și nu poți lupta împotriva ei și fiecare își are gustul lui. Și cu toate acestea florile acestea de seră, desfructe și exagerate, au o frumusețe prea impunătoare spre a putea plăcea. Sunt totuși ca femeile acelea cari sunt mai mult admirate decât dorite, sau, dacă tranziția nu-i prea bruscă, ca fructele acelea splendide în fața cărora rămâi extaziat, fără să ai cea mai mică dorință de a le atinge. Fructe făcute ca să nu le mănânci, flori îndrumusețate ca să nu le culci.

A fi și a gărea? Iată veșnica anti-teză: Florile și fructele acestea frumoase nu fac cât fiericelele aceluia cari nu poartă nici un nume latin, pe cari le vedem numai roua dimineții, și pe cari le culci la întâmplare pe drumuri ca să faci din ele buchețe modeste cari se trăsesc decât o zi. Ele nu s'au așezat încă; ele nu au fost crescute în sere calde, și nu vor fi desigur comparate de nimănui. Dar de se oferă singure oricărui tiner, își trag din gura lor ceva culoarea și parfumul, nu reiasă pe nici o butonieră, nu aspiră la nici o vâștină și mor în mănăile vremei dăneli draguțe pe care să învâștă, mai întâi, limbagiul florilor.

Privim florile din seră și le luăm, atunci când n'ar trebui să le atingem. Nu tot ce strălucește e aur, nu tot ce e frumos trebuie să fie și bun. Atunci de ce încurcăm ordinea naturii și alergăm după ceia ce ea a pus la îndemâna nu numai a cătorva, și ne întorcem privirile de la cele pe cari ea le-a făcut pentru toți și cari sunt adevărate? De ce?

Ioan Draga.

MAJORUL BADEA DAN

Intre cari ce'i primise Vodă-Cuza de la stăpânul Abad Aziz, cu prilejul vizitei sale la Constantinopol, era unu vânt rotat, sânge curat a răbese, de o rară frumusețe, pe care-l încăleca mai adesea.

Astfel într'una din zilele de toamnă din anul 1864, ajunseser și trecuseră dincolo de jumătatea drumului dela rondul al doilea dela Sosea; când zărește în stânga vre-o câteva clăi de fân dinaintea cărora se oprește

din mers, cață la aghioliantul ce'l însoțea și căruia după o repede reflexiune, îi spune:

— Mi-șo spus bre, că pojarnicii Bucureștiului is amarnici. Eū ași vrea să-î văd ce au să facă dacă vor lua foc clăile celea.

Acestea zise, înaintează spre ele, descalecă, dă dârlogii ofiterului, bagă mâna în buzunar, scoate tabacherea din care face o țigare și cu chibritul cu care a aprins-o, a dat foc și la una din clăi; iar când s'a asigurat că a luat foc, a încălecat din nou și trecând pe șosea, cu ceasornicu în mână a așteptat sosirea pompiștilor, cari în mai puțin de 50 minute erau la fața locului.

Focul se comunicase repede și la celelalte, astfel că la sosirea lor era o mare de flacără, care nu a împiedicat pe maiorul Badea Dan, mai ales când a zărit pe Domnitor, să treacă ca o năluca pe lângă dânsul, dimpreună cu tor convoiul care a căzut și trecut ca fulgerul prin încercarea la care'l supuse Vodă.

Nici douăzeci de minute nu va fi fost trecut de la năpustirea lor pe acel balaur cu mi de limbă de foc, până la semnalul de încetare și comanda de „Drept”, pe care a trebuit să o dea unul dintre căpitanii prezenți de oarece maiorul Badea Dan, în culmea mai mult a amărăciunii de cât a durerii, căzuse după cal, cu mari dureri la picior.

Acum Vodă-Cuza înconjurat de generalul Florescu, de d-rul general Davila, prefectul de poliție Marghiloman, Librecht directorul poștelor și telegrafului, și alții cari sosiseră în goana caiilor și a trăsurilor, în clipa în care voia să pornească ca să treacă în revistă trupa, peate măsura mulțumit de dansa; trupa aceea care 'și-a păstrat faima mulți ani încă dela 1848, vede cum în silă se căvătă a urca pe maior pe cal, care cât te-ai șterge la ochi, fusese lângă el, întrebând:

— Ce este, ce s'o întâmplat?

— Nimic, Să Trăești Măria Ta, remonta asta s'a cam poticnit puțin!

— Așa a fi. numa' văd că nu poți pune piciorul în pământ; ti dăunat!

— Înaintea Mării Tale, nici poate fi vorba de dăunare!

— Văd bine că ești un estac de seamă ca și toți aiștia pe care'i comandezi; om căta a-ți da toate îngrijirile de a te face sănătos.

— Să trăești, Măria Ta.

Dupe aceasta dădu ordin dăctorului Davila, de a-i raporta starea maiorului, și după ce mănțamă șapei pentru graba cu care sosiseră și înaintea ce arătase prin a se trage prin flacări ca vântul prin găvâ, dădu pînăni calului, și urmat de cor clăiri ajunse la Palat, unde, mai înainte de a fi descalecat, sevu generalului Florescu, ministru de război, să se intereseze de aproape despre grabnica înaintătoare a maiorului Badea Dan, care a fost transportat la locuința sa din cazarma pompierilor din curtea poliției Capitalei de astăzi, sub priveghierea chiar a dăctorului general Davila.

Dua în casă, dezbrăcat și așezat în pat, după o minuțioasă examinare a piciorului se constata că era vorba de o ușoară fractură a osului de la piciorul drept; case în mod relativ și dădu ordine să se înălțeze dăctorului de a înălțarea pe osul fracturii să se spue:

— N'aveți grijă, în sece, cinsprecece zile maiorul va fi bine.

— Casa mult d-te general.

Necupa cum era, aceea căruia i-se dătoroște ființa corpului medical român de astăzi, a eșit pe uze ducându-se drept la palat, ca să raporteze și să asigure pe Vodă-Cuza că în câteva zile maiorul va fi bine. Vodă totuși i-a ordonat că să fie stănic ținut în curent de starea botnavului, adăugându-i:

— Doctore, țin foarte mult de a'î vedea cât mai di grabă vindecat.

— Am înțeles, Să Trăești Măria Voastră.

Dupe o trecere de aproape două luni, și în care timp Vodă-Cuza perduse răbdarea de a nu i-se fi spus că maiorul s'a făcut bine, într'una din zile pune chipul pe cap, ia pe ofiterul de ordonanță cu dânsul și luând-o pe din dosul palatului, trece prin strada Brezoianu, face la stânga, și în câteva minute iată-l în camera maiorului, care de cum îl vede prinde a zice:

— Să Trăești Măria Ta, tocmai că aveam mare nevoc de a vă înștiința, că doctorii voiesc să-mi tac piciorul.

— S'ar putea una ca asta, când mai toți m'au încredințat că ai să te faci bine!

— Nu v'au spus drept, să trăiești Măria Voastră, fiindcă iată ce s'a întâmplat: Eū tot văzând că de câteva zile d-nul general Davila și-a înțejit vizitele, și cum nu știu franțuzește am îmbrăcat ca ordonanță pe ofiteru care'l vedeți aci, și i-am ordonat, să-și facă de lucru cu focul din sobă, ca să poată să audă și să-mi epue ce vorbesc doctorii; când astăzi de dimineață m'i-a spus că nu ai ce face alt, de cât să-mi tae piciorul.

— Dacă nu-î chip altfel pentru a te face sănătos.

— De cât să-mi tae piciorul mar bine mă impușc, să-mă erți Măria Ta; eū or rămâi întrag maiorul Badea Dan, or mai bine mort de cât schilod!

— Liniștește-te, poate că n'o fi nevoe, voi vedea eū ce'l de făcut.

— Cu învoirea Mării Tale, eū știu ce am de făcut.

— Ce ai să faci?

— Să vă rog ca Măria Voastră să dați poruncă d-ilor dăctori să mă lase în pace, fiindcă îmi pare că o să-mi găsesc eū singur leacul prin bătrânu Șpireanu pe care m'î pare rău că nu l'am chemat de la început.

— Ești încredințat că te va face bine?

— Fără doar și poate, să trăiești Măria Ta, căta vreme a vindecat pe aiștia!

— Și ești unde șade?

— Da, să trăiești Măria Voastră.

— Atunci se poate cine-va să-l aducă până ce mă aflu eū încă aci?

— Cum de nu Măria Ta.

Phăc ce să aducă pe Moș Spireanu, Vodă-Cuza a trecut la comenduirea pieței din actualul local al poliției Capitalei, pe care'l ocupa ministru de război; și dimpreună cu ofiterul comendurii a vizitat areștutul preventiv militar, cercetând pe fiecare în parte pentru ce se află acolo, dintre care un sergent îi spune:

— Mă aflu aci să trăiești Măria Ta fiindcă nu am lăsat să-mi necătesc d. căpitan galonul ce mi Pați pus Măria Voastră pe mână!

— Cum aișta? Spune cum s'o petrecut lucrurile.

— Să Trăești Măria Voastră, după cum știți regimentul al 4-lea de linie comandat de d. colonel Cucu, face garnizoana în Galati; acolo, d. căpitan Panaitescu comandantul companiei a 3-a din care fac încă parte a voit că mă lăsa într'una din zile cu mine.

— Îi adăunat?

— Da, să trăiești Măria Voastră, case m'a dat în judecată, pentru că atunci când a ordonat să pu soldații mâna pe mine, am tras cel dintâi toanc ce m'a eșit înainte, cu care i-am tăiat mâna caporalului care îndrăznise să mă atingă.

În acel moment intră ofiterul de ordonanță, care'i raportează că aū adus pe Moș Spireanu, pe care Vodă s'a grăbit a se duce a-l vedea, spre a se asigura dacă într'adevăr speranțele maiorului Badea Dan, ar putea fi reale, și de cum l'văzu, îi întrebă:

— El, mōșule, ce gândești, vei face bine pe maior?

— Cum să nu Măria Ta!

— Tare bine, iată 'ți daū arvună zece galbeni și dacă l-ei face mai de

grabă sănătos, am să-ți mai dau încă pe a-ata, ai înțeles?

— Da, Să Trăiești Măria Ta, am vindecat eu pe alții mai rău de cât pe dumnealor.

Bun la inimă cum a fost pentru o țară și un întreg neam, a fost și pentru fiecare care-l eșea înainte; așa și în acea zi, ființa lui a hotărât și de însănătoșirea maiorului Badea Dan, cât și de punerea în libertate a sergentului trecut în alt regiment.

G. A. Tacil.

O ADEVĂRATĂ DRAMĂ

Mulți scriitori au devenit mari ocupându-se în chip amănunțit de zguduitoare drame petrecute în lumea mare; numele oamenilor despre care scriau și patima care-i însuflețise au revărsat din gloria și însemnătatea lor asupra scriitorului.

Incredințat însă de relativitatea tuturor evenimentelor din această lume, găsesse curajul de a vorbi despre o adevărată dramă petrecută între două ființe foarte neînsemnate, între două animale. Și dacă arătăm amănunțimile acestei drame, o fac din convingerea că în vremea în care trăiesc tot mai e nevoie să atrag luarea-aminte a cititorului, prin cuvinte multe, asupra însemnătății acestei dureroase întâmplări care s'a desfășurat chiar sub ochii mei.

Ieșeam într-o zi din casă, pe la trei ceasuri după amiază; când din umbra dulce a încăperii mă pomenii în arșița după-amiază a acelei zile de vară, văzduhul părea o ploaie de flăcări. Ochii mi cătară în jos, instinctiv, spre pietrele caldarâmului. Vrand să trec pe trotuarul din stânga, peste care umbra caselor cădea până la jumătate, trebui să mă opresc văzând pe actorii dramei pe care voesc să povestesc. Era o broască, cenușie, mare nici pumnul meu strâns; cu pielea umedă și cu ochii bohoșafi; sta în marginea drumului lipită la piatra ce alcătuiește bordura trotuarului, ascunsă de un dușman spăimântător care-i ședea aproape, pândind-o. Dușmanul era un câine care, deși părea că n'ar fi de neam prost, se arăta în această împrejurare cât se poate de necăinesc. Înțeleg prin necăinesc lipsit de însușirile pe cari ne place tuturor să le atribuiem păzitorului casei noastre, și căruia, — vești recunoaște — nu puteam niciodată să-i zic neomenos.

Cine ar fi crezut că un câine așa de curat, alb, pătat cu roșcat, foarte vioi, cu picioarele subțiri, ar putea să-și întindă botul mic și ascuțit, mirosind cu atâta răutate spre locul unde era biata broască? Eu am privit cu uimire acest animal, de oarece eram deprins să văd numai între oameni ființe cu înfățișare distinsă dar cu suflet de rând.

Cum trebuie să fi bătut inima bietei broaște în această clipă când, vrând să scape de lovitura cu care o amenința câinele ce ținea laba ridicată, făcu o săritură și ajunse tocmai pe trotuar!

Laba câinelui se izbi de piatră arsă, hârșind și ridicând un mic nor de praf fierbinte. Dându-și seamă că a fost înșelat, făcu un pas înainte, în fugă, și fu gata să strivească pe nenorocita batraciană care nu mai știa încotro s'o apuce. Imi închipui că în resemnatul ei creier trebuie să se fi născut o foarte dureroasă convingere, și anume că era pierdută. Poate chiar că inima i s'a umplut de durerea sfârșitului de neînălțurat, și că a plâns, gândind la al ei cari aveau s'o piardă, aducându-și aminte de grădina plină de iarbă umedă și mălăsoasă, de pământul revăd din care plecase, chemată de soarta ei neîndurată.

INELUL DE AUR.

Fragment dintr-o feerie în 3 acte

de MIHAIL ALEXANDRESCU

Diavolul

Mă închin cu gând cucernic și cu inima senină.

Domnița

Nu mă crede-așa copilă... Știi că dracul nu se 'nchină Spune-ți asta cui te-o crede...

Diavolul

Ba țu-o spun adevărat,

Pentru ochii tăi, Domniță, nu e greu de închinat. Mă numește lumea diavol, dar am suflet ca și-al ei Și mi-e înimă aceeași...

Domnița

Spune-mă vorbe câte vrei,

Ești te-ascult... Dar vezi iubirea nu mă 'udeamnă către tine, Floarea albă-a tinereții nu mi-o dai p'un mărăcine. Tu ești drac, eu sunt Domnița și-s fecioară de împărat Și-i atâta depărtare...

Diavolul (întrerupând)

Între iad și 'ntre palat,

O știam prea bine asta...

Domnița

Gândul meu e dus departe

Și nimic nu poate face eu de el a mă desparte. El visează în ori-ce noapte...

Diavolul

Taci, fetițo!.. E 'n zadar,

Și-i rușine o Domniță să iubească p'un pescar.

Domnița

O, să-l vezi!.. Atâta farmec poartă 'n ochii lui de vis Și-i frumos ca primăvara!..

Diavolul

Ai uitat ceva de zis!

Domnița

Poate...

Diavolul (sarcastic)

Ai uitat, Domnița, ca să-mi spui că-ți rupt din soare, Care părul par'că-i aur, glasul de privighetoare, Și mai știi eu cum e...

Domnița

Spune... Isprăviși? Mai ai ce spune?..

Diavolul

Aș mai spune vreme multă și-aș mai spune ani întregi, Mai ale când știi, Domnița, așa bine să 'nțelegi, Am văzut ce fel de oameni și ce vorbe plac la fete, Să fii meșter să știi viersul care poate să le 'mbețe, Să le 'nșură de toate cele, să le spuie ce nu se poate, Câte... câte sunt pe lume tu să spuie c'a tale toate, Să le faci să li se pară că ești omul cel mai tare, Să le spuie și despre ele că sunt zâne răpitoare, Că ai ochii ca spuma mării, dinți ca șirul de mărgele, Că 'n zămbirea lor se frânge foetul tainicelor stete, Că din răsul lor se 'nalță note calde de argint, O, și-acum, Domnița, câte nu ți-ași spune să te mint! Și m'ai crede-așa de iute...

Domnița

Și te-ași crede-așa de greu...

Diavolul

Sigur!.. Fetelor le place minciună toți... Dar eu... Eh, ce-ți spun doar adevărul, mă atunghi și-ți este sulă.

Domnița

Inima se cucerește prin virtute, nu prin milă. În zadar mă stai de vorbă și 'n zadar mă cerci a-mă spune Focul ce te arde... Numai cel ce știe a supune Ale noastre inimă calde fără ca să se târască, Doar acel va fi în stare peste noi să stăpânească,

(După o mică pauză)

Noaptea 'n visurile mele eu zăream un Făt-Frumos Cu ochii mari, adânci ca noaptea și cu părul mălăsoș Și ardea grozav în mine ca o flăcără ascunsă Patimi multe... multe patimi. Mă simțeam așa pătrunsă De fioruri ne'nșelate ce făceau să mă cutremur. Strecurându-mă dulce 'n suflet al iubirii dulce tremur; Inima 'mă bătea puternic... Gândul meu zbura 'n abis Către vrăji necunoscute, către lumile de vis... Și-mi eși apoi în cale cel ce astăzi l'am ales Și c'o singură privire doar din ochii ne-am înțeles!..

Diavolul

Taci, Domnița!..

Domnița (privind în extaz)

O, ce dulce-ă!.. Și când pieptul mi-a cuprins...

Diavolul

Taci, Domnița!..

Domnița

O ce dulce-ă!..

Diavolul

Taci, Domnița!.. Mă a învins!..

(În vârtoarea unei flăcări ce ese din pământ, diavolul se face nevăzut).

îndrăzneala nerușinată a acestuia de a-l ataca, — așa credea el — lovindu-l în pântec.

Și în vreme ce nenorocita reptilă abia îndrăzneala să mai deschidă gura să tragă un pic de aer, urmări-torul ei, cu botul întins, cerceta locul de pe lângă zid, mirosind cu lu-are aminte.

De sus, soarele vărsa unde aprinse deasupra lumii încremenite din care nici o putere nu intervenea să împiedice săvârșirea unei nelegiuiri. Nici o căruță, nici un om.

Câinele privea acum drumul năpădit de arșiță și sta la 'ndoială, să păsească în praful incins, ori să caute tot la umbră? Când de odată văzu mișcându-se cu grije capul broaștei, lângă o piatră cenușie ca și pielea ei. Atunci se repezi cu furie oarbă asupra pradef, holărât s'o sfâlcească pe loc. Broasca, spăimântată de moarte, făcu o nouă săritură înainte spre trotuarul drept și în timp ce câinele căuta să-și vadă prada zdrobită în noul de praf pe care-l stărnise, aceas'a apăsă iar pe cele două picioare dinapoi și căzu izbindu-se rău de poarta de fier a unei curți. Se lovi așa de grozav de poarta de fier în cât îi trebui câteva secunde până să se reculegă și să poată privi împrejururi. Atunci își văzu scăparea în spațiul gol dintre poartă și pământ și subțindu-se, lăindu-se, se târi pe pământ și intră, repede ca un copil speriat care vine noaptea de afară. Se vârti iute între niște fire uscate de iarbă ce creșteau lângă scara de piatră a casei, și așteptă.

Aci era umbră și liniște. Capul i se ridică după un răstimp încoace, încet, până avu curajul să se uite la poartă. Poarta nu se deschidea. Prin urmare scăpase de moarte; câinele rămăsese afară ca un dobitoac ce era.

Abia în clipa aceasta broasca simți durerea rănil; rupse cu gura un fir de iarbă pe care și-l lipi de rana plină de praf, și domot, prinse să se întindă și să se strângă târându-și cu greu corpul trudit, căutând un loc de repaus și un strop de apă. Era gata să se creadă cea mai nenorocită făptură și să-și blesteme chipa nașterii, când înaintea ochilor îi răsări o sumedenie de flori albe, roșii, galbene, lilachii, ce creșteau în picătură din cealaltă parte a scării. Tot aci lângă zid, era o crăpătură care ducea drept în pivnița răcoasă a boerilor ce locuiau în această curte frumoasă și binecuvântată ca an rații

M. N.

CRONICA CĂRȚILOR

Micul lord de F. Hodgson Burnett

În Biblioteca pentru toți a apărut un nou roman „Micul Lord” al lui Frances Hodgson Burnett „prelucrat” de d. Iosif Nădejde. Deoarece d. Nădejde nu spune în ce a constat prelucrarea făcută de d-sa, mă voi mărgini să analizez subiectul romanului.

„Micul lord” este un copil de 7 ani numit Cedric. Tatăl său, căpitanul Errol, fiul contelui de Dorincourt din Anglia, se căsătorise contra voinței acestuia cu o tânără și frumoasă orfană. De aceea fu silit să demisioneze din armata engleză și după câțva timp, găsim o ocupație în New-York, se stabili acolo împreună cu soția lui. Aceasta era atât de bună, atât de veselă și iubitoare în cât făcea din d. Errol omul cel mai fericit din lume, deși avea un venit modest. Într-o căsuță dintr-o stradă tăcută și lăturănică micul Cedric văzu lumina zilei.

Cedric moștenise frumoasele însușiri ale părinților săi; ha chiar îi întrecea în frumusețe, în bunătate și voioșie. Soarta însă fu geloasă de dărnicia ei față de Cedric și îi răpi

Se lipi acum de perete, tremurând toată, simțind că dușmanul se apropie, mirosind, gata să ridice piciorul iar, și să lovească. Ochii bohoșafi i se rotiră desădăjduiți în oap când urmări-torul izbi tare și o atinse zgâriindu-i pielea umedă, pe care ar fi vrut par'că s'o sfășie. Cu o îndemănare uimitoare, cu o ușurință de care trebuie să se fi mirat ea singură mai pe urmă și care avea ca punct de plecare încordarea su-ora-broștească din această clipă ce

părea cea din urmă, respirând odată adânc și apăsând pe cele două picioare lungi dinapoi, ea sări lovind pe câine pe sub pântec și căzu în praful fierbinte din mijlocul drumului. Căzu tocmai pe partea unde fusese rănită, și, oprindu-și răsuflarea, se făcu lată, lată cât palma desfăcută, privind cu spaimă împrejur, cu ochii peste măsură de mari.

Dușmanul fu nedumerit când văzu că prada i-a scăpat de lângă perete unde o încoltise și nu putu înțelege

NOUII ARCHIEREI

P. S. S. Bartolomeu Stănescu,
Botoșencanu

P. S. S. Al Petrescu, Băicoianul

P. S. S. Teofil Mihăilescu,
Ploșteanu

timpuriu pe scumpul lui tată. La vârsta de 7 ani Cedric nu se mai bucura de cât de ajutorul și mângăerile mamei, când într-o zi un eveniment neașteptat se întâmplă.

Murind cei doi fiți mai mari ai contelui de Dorincourt, fără a lăsa moștenitori, revenea lui Errol titlul și averea contelui și cum nici Errol nu mai trăia, drepturile sale treceau asupra lui Cedric. Contețe trimise dar pe avocatul său în America să aducă nepotul pentru a-i da o creștere potrivită cu situația socială cea așteptată.

Avocatul primise ordin ca să împlinească toate dorințele micului Cedric, care devenise acum lord Faunteroy, până la moartea bunicului său, când va fi conte. Dar micu lord, în loc să satisfacă capriciile vârstei sale, întrebuiștea banii ce i se dăde ajutând o familie săracă în care se aflau doi copii bolnavi, ajutând pe o vânzătoare de mere și pe un văcsuitor de ghețe și făcând un ceas de aur cadou prietenului său Hobbes, un băcan.

Cedric avea o fire deschisă, plină de sinceritate, o inimă caldă, încredere iubitoare în toți oamenii. Era însuflețit în totdeauna de milă, bunățate și recunoștință. În inimioara lui nu încăpea frica nici răutatea. Ajuns în Anglia, fu instalat în castelul contelui, iar mamei sale i se dădu ca locuință o casă din apropiere.

De la prima întâlnire, contele care era un bătrân suferind, posac și răutăcios, fu uimit de însușirile nepotului său. Incepu astfel să-l iubească deși până atunci nu iubise pe nimeni în viața lui. Micul lord se folosi de iubirea crescândă a contelui pentru a veni în ajutorul bieților locuitori ai domeniului, așa în cât fu considerat de aceștia ca o adevărată providență.

În contact cu Cedric contele își schimbă, dacă nu firea, cel puțin purtarea. Fie că nu voia să se arate nepotului său altfel decum acesta și-l închipuia, fie că nu-l putea refuza nici o rugămintă, contele deveni un binefăcător în loc de un tiran cum fuse până atunci.

Ceea ce m'a interesat pe mine în acest roman e această schimbare a contelui. Ea arată cât este de mare puterea iubirei, a încrederei, a contactului cu o fire plină de bunățate. Bătrânul conte deși avusese avere și onoruri, nu știuse până atunci ce este fericirea. Adesea fusese chiar nemulțumit că trăiește neavând pe nimeni pe lângă dânsul ca să-l iubească, pentru că în tot cursul lungei sale veți, nu iubise nici el pe nimeni.

Atașându-se de micul lord, avea ceva care să-l facă să țină la viață. Făcând bine altora, în hatărul nepotului său, începu să simtă oarecare plăcere la săvârșirea faptelor bune și cu timpul ajunse să guste din fericire pentru că se simțea mai bun.

Istoria micului lord e prin urmare moralizatoare. Pe mine unul m'a interesat numai acest punct de vedere. Fabula, în sine, cam lasă de dorit. Se atribuie unui copil de 7-8 ani (ori cât de extraordinar ni l-am închipui) cunoștință, cugetări și o experiență a vieții imposibile la această vârstă. De pildă, e cu puțință ca mintea ori cât de minunată a unui copil să ajungă la reflecția că „sunt pe lume atâtea griji și necazuri pe care trebuie să le înduri?” (p. 53).

Alt fapt care dovedește cu prisosință că autorul nu s'a sinchisit de legea verosimilității: La pag. 11 ne dă pe Cedric „ca de vre-o opt ani”, care însă după câteva luni ajunge să aibă... șapte ani!

Ori-cum, noua publicație din *Biblioteca pentru toți* va fi bine venită pentru copii și adolescenți. Noi cestiți mai pretențioși încă vom găsi în ea prilej de frumoase reflecțiuni morale.

Aladin

La sasa cu un plop stingher

Stăpână nu poți fi pe gând —
... Când gândurile mi te cer
La casa cu un plop stingher
Eu trec ca să te văd intrând.

La casa cu un plop stingher
Când trec, o caldă aiurire
Mi-aduce 'n mîntea obosită
Uitata, de demult, iubire ..

Și vremea parcă-ar fi murit
Și ce-a fost eră parcă-i acum
Și tremur și cu gând topit
Aș sta ca să-mi răsări în drum.

Și-apoi, când cercetez cuprinsul
Nemărginit al firii noastre,
Când văd cum rând pe rând trec
Și vestejesc ca flori albastre,

Ghicesc în plopul cel stingher
Un suflet trist îngemănat,
Ce 'n faptul serii nemîșcat
Înalță-o rugă către cer...

Gabriella I. Anastasiu-Vuculescu.

REVISTA REVISTELOR

În *Luceafărul* No. 8 cei doi mari prozatori ardeleni, preotul Ion Agărbiceanu și Al. Ciura ne dau pagini neîntrecute, cel dintâi în continuarea frumosului roman *Poezia unei vești*, cel de al doilea în mica schiță *Bătrânii*. O frumoasă poezie de Goga, *Lacul* și un *Cântec* delicat de neobosită scriitoare Maria Cunțan. Tot aci întâlnim sub un *Sonet* numele fostului nostru colaborator Th. Părvulescu, căruia îi urăm mai mult avânt.

D-nul Onisifor Ghibu în articolul *Scoala românească din Ungaria în anul 1911* ne face cunoscut pericolul la care a fost expusă limba românească în Ungaria, unde până și numele elevilor români, conform *ordinației* ministerului de instrucție, trebuia scris cu ortografia ungurească.

Citind articolul nu se poate să nu te gândești la satele ungurești din județele Roman și Bacău unde copiii deabia rup două trei vorbe românești și unde Statul a fost nevoit să înființeze *Kindergarten*... „*Luceafărul*” are două frumoase ilustrațiuni după tablourile pictorului Teișanu, care nu de mult a deschis o expoziție în sala „*Consinzeana*”.

Ne bucurăm că *Flacăra* depune o mai mare severitate în alegerea colaboratorilor.

No. 20 poartă un bogat sumar. D. Caton Theodorian să afirmă din zi în zi ca unul din maestrii mînuitorii de condei.

Schița *Răpirea Corinei* ne-o poate dovedi. D. Anghel a părăsit muza și s'a datat prozei simboliste cu totul. Nu contestă nimeni marele talent de prozator al d-lui Anghel. Stil frumos, vocabular bogat, fraze înflorite... dar o prea obositoare prolixitate a unor descrieri secundare, cum e bunăoară în *Coco*. Ce bine ne-ar părea dacă poetul florilor și-ar continua frumoasele *Fantezii*, căci *Coco* al dumisale nu face cât cea dintâi strofă din „*Serisoar*” :

Îți scriu să știi că toate-s așa ca
(la plecare
Că n'am schimbat un lucru de
(două săptămâni,
Mănușa ta zăvârlită, pe masă la
(întâmplare
Păstrează încă forma frumoasei
(talc mîni

Răsfățatul poet Victor Eftimiu în poezia *Plîngerile lui Ovidiu* roagă pe prefectul de Constanța d. Pariano să-l mute pe *Ovidiu*, din mijlocul

văcsuitorilor de ghețe, pe malul nesfârșitei mări, iar pe d. ministrul Cantacuzino să-l aducă pe Cincinat Pavelescu la București. Poezia începe frumos:

Salut, poetică cetate
În care fuse exilat
În vremea antică — Ovidiu
Și'n vremea nouă Cincinat.

V. Demetrius și mai ales H. Frolo publică slabe poezii, iar între frații Cincinat și Ioan Pavelescu câteva epigrame. D. Gr. Tăușan face o bună dare de seamă despre volumul *La gura sobei*, al poetului Vlahuță, volum care cuprinde articole publicate cea mai mare parte în „*Universul*”.

Arta, revistă literară, artistică și teatrală. Primul număr cuprinde articole și încercări literare slabe, iscălite cu fel de fel de pseudonime și o singură poezie a d-lui I. Al. Gheorghie,

Revista *Ramuri* își anunță redactorii : C. N. Ciotori, C. Ș. Tăgețel, I. M. Marinescu, I. U. Soricu și C. Tomescu. Cuprinde poezii de I. M. Marinescu, Soricu, Marioara Vuculescu, Ion Sân Giorgia și proză de Chiru Nanov, Oreste Liviu Rebreanu și Liviu Marian. Lista de subscripție pentru ridicarea unui monument mult regretatului nuvelist Ion Adam deabia a atins suma de 354.25 lei.

Nu știu e revistă sau ziar *Farul* care a apărut cu poezii din decadații visători Ștefan Petică și Iuliu Cezar Săvescu, cu o poezie fără formă și fără fond al d-lui Ervin și cu injurii la adresa tuturor scriitorilor nesimbolizști și ne-decadenți.

Tara Nouă, revistă lunară, director Nicolae Xenopol. În numărul 4 scriitorul popular Ion Dragoslav, publică o amintire *La iaz*, într-o limbă frumoasă, în adevărat dialect și cu provincialisme moldovinești. Proză de Victor Eftimiu. Versuri de d-șoara Elena Văcărescu. Poezii Cincinat Pavelescu și Leon Feraru ne dau frumoase poezii. O dreaptă cronică dramatică semnează d. Corneliu Moldovan.

Delaflămânzi

Unica faptă bună a diavolului

(Legendă marocană de Curonovski)

Conversația veni asupra Marocului și nu se mai sfârșea. Când se făcu o mică pauză, Fernand Jobert istorisi următoarea întâmplare :

«Da, mi aduc aminte, zise el, cum șeful meu Salah, când observă într-o seară în Jemona că mi vine somn, îmi povesti următoarea legendă marocană :

— Alisar, fiul vizirului Ali el Jemeni, la moartea tatălui său ajunse în stăpânirea unei mari moșteniri; el se căsătorii cu tânăra Houria, care era mai frumoasă de cât toate lunile, și în două ani cheltui pentru ea tot ce-i lăsase tatăl său.

După ce ajunse sărac, el se rușină să rămână în țara sa, dar fiindcă iubea și mai mult pe Houria sa, o luă cu el în țara Mzab.

Un faur care venea pe drum văzu și plăcu pe tânăra Houria. El zise către Alisar :

— Voesc să vă prînesc pe amândoi în casa mea; tu vei lucra în atelierul meu iar soția ta va face serviciu soției mele în harem.

Ast-fel se și întâmplă.

După o lună Alisar zise către faurul Khalidun :

— Acum că ești mulțumit cu munca mea, lasă-mă să-mi văd soția. Faurul însă îl întrebă uimit :

— Ce fel de soție? Nu cunosc pe soția ta. De o lună de când ești aici, ai fost singur. Aceasta o poate dovedi ori cine.

Acum Alisar se dușe la Kadi, căci recunosc, că nu i se va restitui soția, dacă nu va apela la D-zeu și la dreptate.

Ajuns în fața Kadiului, sărmanul străin, care n'avea nici amici, nici martori, fu luat în răs. Lumea îl strigă:

— Injură pe diavolul! El ți-a răpit femeia!

— Pentru ce să-l injur? răspunse Alisar. El nu ne-a făcut nici un rău și n'am nici un motiv să mă plâng contra lui.

Kadiul și cei din jurul său să năpustiră asupra nefericitului Alisar, și-l dădură afară strigând:

— Ce fel de om este acesta, care refuză să injure pe diavolul?

El îl bombardară cu pietre și-l considerară ca nebun.

La o cotitură a drumului Alisar se întâlni cu diavolul, care-l aștepta.

Diavolul îi zise:

— Fiindcă tu ai refuzat să mă injur, îți voi face dreptate. Reîntorcete de-ocamdată la faurul, care ți-a luat soția și lucrează mai departe.

Ast-fel se întâmplă.

Alisar făuri unele atât de frumoase în cât păreau că sunt lucrate din argint și toți Mzabilii alergau, ca să-l vadă lucrând, astfel în cât faima sa ajunsese până la urechile Kadiului.

Intr-o zi apărură diavolul în atelier. Alisar era singurul care-l cunoștea.

Atunci diavolul îi zise:

— Voiți veni imediat cu Kadiul, ca să te vedem la lucru. Să faci tot ce-ți voi spune.

În curând sosi Kadiul și însoțitorii săi. Dar Alisar nu văzu nicăeri pe diavolul.

În fine se apropiă un bătrân, care părea că este trecut de o sută de ani și împrăștia un miros neplăcut și zise către Alisar:

— O maestre al tuturor meșteșugurilor, care faci lucruri din fer, par că ar fi din argint, nu poți să faci din mine un om tânăr?

Alisar, care recunosc pe diavolul, îi răspunse:

— Da.

După aceea puse pe bătrân în flacări, cari păreau că nu-l ating de loc. El acoperi pe bătrân cu cărbuni și ațată focul. Cu ajutorul unor clește, scoase pe bătrân, care părea că este un fer roșu; punându-l pe nicovală îi bătă cu ciocanul până când se reci și apoi îl frecă cu o bucată de sac.

De-odată bătrânul se prefăcu într'un tânăr frumos și voinic. Kadiul și ceilalți se inclinară în fața acestei minuni.

Sultanul din Mzab auzi despre aceasta. El avea o femeie bătrână, Seit Zobeida, care și făcea idei despre această povestire. Ea chemă pe cadii și pe judecători. Toți jurară în fața Sultanului că au văzut această minune.

A doua zi apărură diavolul în atelier și zise către Alisar:

— Dacă Sultanul va veni aici cu bătrâna sa soție Zobeida, ascunde-te în grădină, ca să nu te găsească.

Sultanul apărură cu soția sa, cu kadiul și cu personalul judecătoriei în atelier. Și diavolul era de față în formă de tânăr.

— Doresc, zise Sultanul, ca cu soția mea să se facă aceea ce s'a făcut cu bătrânul.

În zadar faurul căută pe Alisar, căci nu-l găsi.

Atunci Zobeida începu să țipe și Sultanul proferă groaznice amenințări, iar diavolul își bătea joc de faurul Khalidun.

— Dacă calfa a putut să-mi redea tinerețea, de ce n'ar reuși maestrul să facă aceasta cu soția Sultanului?

Temându-se de mânia Sultanului, Khalidun puse mâna pe Zobeida și o băgă în flăcări.

Dar ea începu să ardă și când ciocanul isbi nicovală, Sultanul putu să vadă cum membrele bătrânei sale soții sburau în toate părțile. Și ele nu se mai împreună.

Sultanul nu simți din cauza aceasta durere în inima sa, căci soția sa era bătrână și urâtă. Dar pentru a-și ascunde bucuria, el se prefăcu foarte fu-

rios și ordonă să li se taie capetele kadiului și martorilor falși.

Ceea ce privește pe faurul Khalidun, asasinul Sultanului, el fu sfâșiat în bucăți. După ce Sultanul făcu astfel dreptate, îi dădu lui Alisar pe frumoasa sa soție Houria, și afară de aceea pe toate femeile acelora cari l'au batjocorit, precum și întreaga lor avere. În chipul acesta Alisar ajunsese în posesiunea unui splendid harem și deveni mai bogat de cum fusese mai înainte. Pacea și binecuvântarea lui Allah plănă peste el.

Aceasta a fost pentru prima oară când diavolul a săvârșit o faptă bună.

U. Scurtu.

CHATEAUBRIAND

RÉNÉ

— Urmare —

O viață mizerabilă! o soră care se teme de a vorbi fratelui, și un frate care se teme de a se fac auzit de soră sa! Pleoacă din monăstire ca din aceste locuri de ispășire unde flăcările ne prepară pentru viața cerească, unde ai pierdut totul, ca în infern, afară de speranță.

Poți găsi forțe în tine contra unei nenorociri personale; dar să devii cauza nenorocirii altuia, aceasta e cu totul de nesuferit. Luminat asupra chinului sorei mele, îmi închipuiam ceea-ce a trebuit să sufere. Atunci îmi explicam mai multe lucruri pe cari nu le puteam înțelege: acest amestec de veselie și tristețe pe care Amelia mi-l arată în momentul plecării pentru călătoriile mele, grija ce avu de a mă evita la întoarcerea mea și totuși slăbiciunea ce o împedica de a intra într-o monăstire: de sigur fata nenorocită gândea să se vindece! Proiectele ei de retragere, dispensa de noviceat, dispozițiunile luate în favoarea mea pentru averea ei, au produs cea corespondență secretă care servi a mă înșela.

O prieteni! știți ce era să veșți lacrimi pentru un rău care nu era închipuit! Pașiunile mele, atât de mult timp nehotărâte, se aruncară cu furie asupra acestei prime prăzi. Găsiți chiar o oare-care satisfacție neașteptată în întregimea tristeții mele, și văzuți, cu o oare-care plăcere ascunsă, că durerea nu e o afecțiune care să se termine ca plăcerile.

Voiți să părăsesc pământul înaintea ordinului celui a Tot-puțernic;

era o mare crimă: Dumnezeu îmi trimise pe Amelia pentru ca să mă scape și în acelaș timp să mă pedepsească. Astfel, ori-ce gând rău, ori-ce acțiune criminală atrage după viața desordine și nenorociri. Amelia mă ruga să trăiesc, și eram dator de a nu-l mări necazurile. De alt-fel (lucru curios!) nu mai aveam gust să mor de când eram cu adevărat nenorocit. Tristeța îmi devenise o ocupație care îmi ocupa toate momentele: astfel inima-mi era otelită de supărare și suferință!

Luai deci de-odată o altă hotărâre: mă decisei să părăsesc Europa și de a trece în America.

Chiar în acel moment, în portul B... se echipa o flotă pentru Luisiana; mă înțelesei cu unul din căpitani; informal pe Amelia despre proiectul meu și mă ocupam de plecarea mea.

Soră mea bătuse la poarta morții; însă Dumnezeu, care-l destina prima ramură de palmieri a fecioarelor, nu voi s'o cheme așa de curând la el: el a lăst-o încă s'o mai încerce pe acest pământ. Coborâtă încă odată în greaua luptă a vieții, eroina, plecată sub greutatea crucei, înaintă cu curaj contra durerilor, ne mai văzând în luptă decât triumf, și în excesul suferințelor, excesul gloriei.

Vinderea puținului ce mi-a rămas și pe care l-am cedat fratelui meu, lungile preparative a corăbiilor, vânturile contrare, mă reținură mult timp în port. În fie-care dimineață mă duceam să ia vești despre Amelia și mă întorceam tot de-a-una cu nouă cauze de admirație și de lacrimi.

Rătăceam mereu împrejurul monăstirei, clădită la marginea mării. Adesea zăream, la o ferestruică cu gratii ce dădea pe o plajă pustie, o călugăriță stând gânditoare: ea visa la priveștiștea Oceanului unde apărea vr'o corabie plutind spre alte țărături. De mai multe ori, la lumina lunii, am mai văzut pe aceeași călugăriță la gratiile aceleiași ferestre: privea marea luminată de astrul nopții, și părea a asculta șogmotul valurilor cari se sdrobeau de stâncile țărului.

Și acum îmi pare că aud clopotul care, în timpul nopții, chema călugărițele la veghere și la rugăciune. Pe când suma încetșor și fecioarele înaintau în tăcere spre altarul celui a Tot-puțernic, alergam la mănăstire. Acolo, sub ziduri, ascultam într'un sfânt extaz ultimile sunete ale cântecelor, cari se amestecau, sub bolțile templului.

cu slabul muget al valurilor. Nu știu cum toate aceste lucruri, cari ar fi trebuit să-mi ațate suferințele, dău contră, mi le potoleau. Lacrămile mele aveau mai puțină amărăciune când le împrăștiam pe stânci și printre vânturi. Până și mahnirea mea, extra-ordinară prin natura ei avea un oare-care remediu: te bucuri de ceea-ce nu e obișnuit chiar când acel lucru e o nenorocire. Avui chiar speranța că sora mea va deveni la rândul ei mai puțin nenorocită.

O scrisoare ce primii de la dânsa înainte de plecarea mea păru a-mi confirma aceste idei. Amelia se plângea sincer de durerea mea, și mă asigură că timpul o scurta pe a ei.

Nu desnădăjduese de fericirea mea, îmi zicea ea. Excesul chiar al sacrificiului, acum că sacrificiul e împlinit, servește a da pacea. Simplitatea tovarășelor mele, curățenia dorințelor lor, regularitatea vieții lor, totul răspândește un balsam asupra zilelor mele. Când aud mugind furtunile, și când pasărea de mare vine să bată din aripi la fereastra mea, eu, sărmană porumbiță din cer, mă gândesc la fericirea ce am avut de a găsi un adăpost contra vijeliilor. Aici e sfântul munte, culmea ridicată de pe care se aud ultimele șogmote de pe pământ și primele cântece din cer; aici religiozitatea înșală încetinel un suflet prea simțitor: pe cele mai înflăcărate iubiri le înlocuiește cu un fel de castitate în care amanta și fecioara sunt unite; ea schimbă în o flăcără necorruptibilă o flăcără trecătoare; ea amestecă dumnezeiește, calmul și inocența cu această rămășiță de turburare și voluptate a unei inimi care caută a se odihni, și a unei vieți care se retrage.

(Va urma).

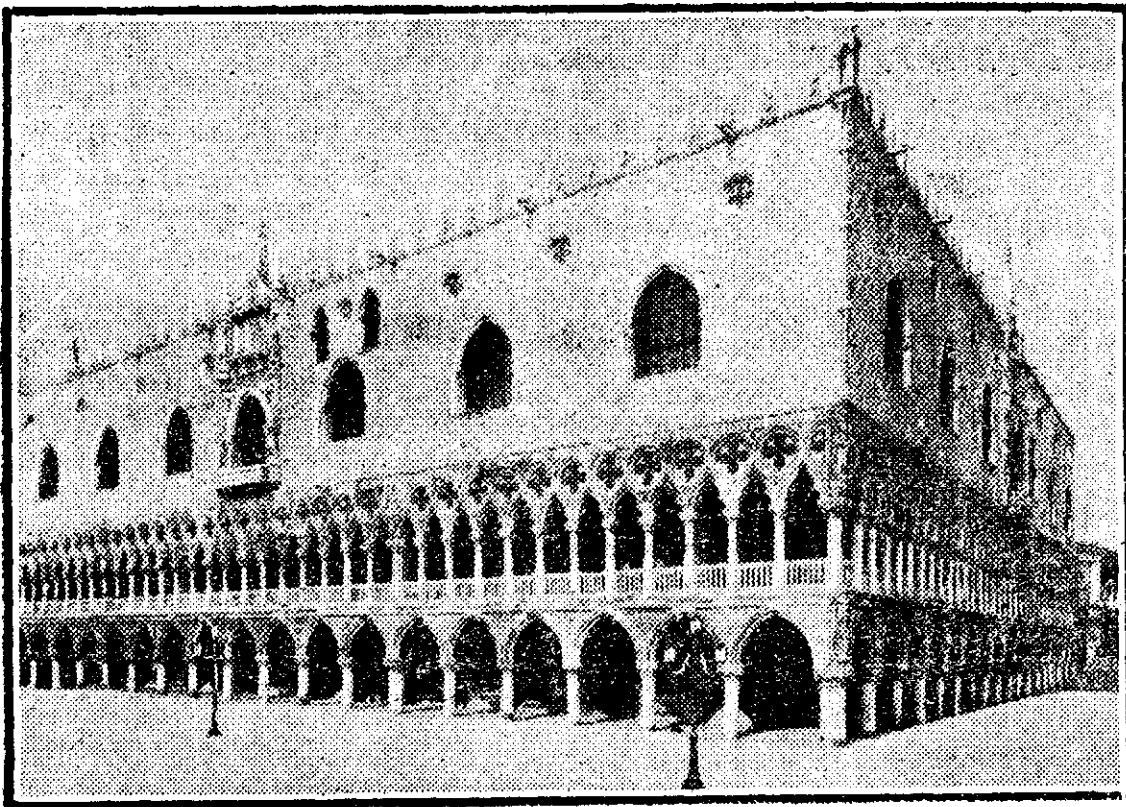
Gaston Toussaint

Ilustrația noastră colorată

Întâlnirea Suveranilor Germaniei și Italiei la Veneția

După cum se știe, în obiceinuita sa călătorie de primăvară la Corfu, împăratul Wilhelm al Germaniei s'a oprit o zi și la Veneția, unde s'întâlni în chip foarte cordial cu regele Victor-Emanuel al Italiei.

Ilustrația colorată din prima pagină a numărului nostru de azi, reprezintă pe Suveranii ducându-se la Palatul regal pe Canalul cel mare.

PALATUL DOGHIOR

EDMOND ȘI JULES DE GONCOURT

SORA FILOMENA

TRADUCERE DE
MIHAIL NEGRO

— U R M A R E —

12

XII.

Când la spital, bolnavul, bărbat sau femeie, nu-l o făptură cu desăvârșire brută, un fel de animal cu instinctele înăsprite pe care mizeria l-a făcut sălbatic; când arată însușiri de omenie și dă dovadă de o sensibilitate morală sub mâna celui ce-l îngrijește; când inima sa e înduioșată de cea mai mică luare-aminte, bolnavul acesta vede adunându-se în grabă împrejurul patului său grijile doctorilor și ale internilor.

Surorile ascultă și ele de această lege de neînviș a simpatiei. Fără voe ele se simt atrase acolo unde ele nădăduesc, în zelul lor evlavios, că vor găsi mai multă ușurință în a răspândi ideile religioase și a sădi pe Dumnezeu într-o inimă.

Aceste legături de o bolnavă recunoscatoare și prea iubită sprijinea curajul sorei Filomena. Ele erau puterea și răbdarea sa. Une ori își făcea singură muștrări din pricina lor; în ceasurile de cercetare aspră a sufletului său își spunea că preferințele acestea sunt nedreptăți; însă fiindcă nu simțea remușcări din pricina lor, se gândea că Dumnezeu nu-l cerea să le jertfească.

Nu era oare toată viața ei, aceste afecțiuni ale devotamentului ei, legate de căpătâiul patului în care zăcea o bolnavă, și foarte adeseori dezlegate la același căpătâi de către moarte, — despărțiri neașteptate care o făceau atât de tristă?... Nu era oare singura ei mângăiere adoptarea acestor femei pe care, după luni și nesfârșite zile și după atâtea suferinți, le vedea într-o dimineață plecând pline de bucuria în sănătoșirii, întorcând clanța ușii, pierind și lăsându-i ei, o bucurie așa de mare, și sfășierea unei despărțiri?...

Sora Filomena avea printre bolnavel sale pe o femeie tânără încă, pe care credea c-o s-o poată scăpa și a cărei stare era acum desnădăjduită. În vorba, în ținuta acestei femei, inscrișă ca lucrătoare și care nu vorbea nici odată de trecut, rămânea ceea ce rămâne dintr'un început de viață fericită, dintr'o educație, dintr'o avere. Ghiceai în ea o ruină, o mizerie din acelea care silesc mâinile albe să muncească. Accentul mișcător al multumirei ei, desnădejdea ei în același timp adâncă și stăpânită resemnarea sa, îl atrăseseră interesul tuturor, al chirurgului, al internilor și al celorlalte bolnave. În toate zilele, folosindu-se de libertatea acordată de spital copiilor și copilelor bolnavelor, un băiețuș, despre care se știa numai de cât că vine dintr'un hotel din str. l'Hotel de Ville, venea și seșea la căpătâiul patului bolnavei, căreia-i zicea mamă.

Avea haine care păreau lucrurile vechi ale copilului unor bogătași, haine în care el ar fi crescut. Seșea înaintea patului, înțepenit pe scaunul prea înalt, cu picioarele atârând, cu chipul nenorocit al copiilor chinuți de dorința de a plânge, privind pe mama sa care, prea slabă spre a-i vorbi il mângăia cu ochii arzători, vreme de un ceas, apoi îl făcea să plece.

Sora Filomena prinse dragoste de acest copil. În fiecare zi ea avea pentru el o fructă, o trufanda, ori vre-o surpriză. Il lua de mână și-l ducea în cabinetul ei. Acolo, vorbea cu el; îi arăta chipurile dintr'o carte de rugăciuni, sau îl făcea să petreacă dându-i un creion, și punându-l să

stea la birou făcându-l apoi să mângăiească bonurile albe.

Uneori îl scutura și-l spăla, și-l aducea așa curat și pieptănat la patul bolnavei, care avea pentru soră privirea pe care-ar fi avut-o pentru Maica-Domnului, dacă i s'ar fi arătat înaintea ochilor, ținându-i copilul de mână.

Femeea se istovea din ce în ce mai mult. Într'o zi, băiatul seșea pe scaun lângă ea. O privea aproape îngrozit, căutând pe mama sa în chipul acesta pe care nu-l mai cunoștea. Sora încerca să-l distreze, mângâindu-l. Barnier, la capătul patului, puneă cataplasme sub așternut, pe picioarele bolnavei.

Dar bolnava, întoarsă spre soră, zicea, cu glasul acela al agoniei, domol, șoptit și pătrunzător:

„Nu, maică... nu mi-e că mor... de moarte nu-mi e... frică... sunt gata... dar mi-e de el... de copil, maică... și cu o privire îl arată pe băiețuș. — Când nu voi mai fi eu... ce-are să facă... un copil... așa de mic... ce-are să ajungă?”

— Dar lasă, îi zise sora Filomena, ai să te faci bine... o să te scăpăm, nu-i așa, domnule Barnier?

— Nicî vorbă... o s'o scăpăm... zise internul, cu un glas în care parcă vorbele îi ieșeau cu greutate.

— Oh! zise bolnava, cu un zâmbet desnădăjduit, închizând ochii pe jumătate. Vezi, maică, nu poți ști... un biet băiețuș pe care-l lași singur... Nu mă avea de cât pe mine...

— Sora mea, ai simțiminte creștinești care n'ar trebui să-ți îngăduie să te îndoiești de bunătatea lui Dumnezeu, de îndurarea lui. Dumnezeu are să poarte de grija micuțului...

Și sora Filomena lăsând să-i treacă pe buze o exhortație care la urmă luă tonul unei rugăciuni, păru deasupra patului acestei muribunde, că-și ridică brațele și oferă lui Dumnezeu nenorocirea unui orfan.

Când sora sfârși, bolnava rămase câțva timp fără să spună nimic; apoi prinse a ofta:

— Da, maică... știu bine... dar să te duci, așa... fără să ști... dacăș fi sigură că cel puțin are să aibă pâine... să aibă ce mânca... dacă mi s'ar spune măcar c-o să aibă pâine.

Și lacrimile începură să-i curgă din ochi pe care moartea începea să-i întunece...

Barnier, după ce isprăvisc de pus cataplasma, rămăsese sprijinit de pat, cu picioarele înțepenite pe loc, întocând spatele la plânsetele muribunde. Măinile lui, pe care le ținea la spate, se jucau nervos cu vorgeaua de fier a patului, când deodată, cuprins de una din acele mișcări care fac până și pe cel mai tari să-și simtă inima înfrântă, se întoarse și cu un glas scurt și brusc:

— Ei bine, zise el către muribundă, dacă-i vorba numai de atât poți fi liniștită... Mama mea e o femeie cum-se-cade, care stă la țară... De când nu mai sunt acasă, ei i se pare casa cam mare... E lucru limpede, băiețelul dumitale are să-i țină de urât.... Și te asigur că mama nu-i prea face pe copii nenorociți.

— Oh! zise bolnava, pe care moartea o lăsă să retrăiască o clipă, bunul Dumnezeu îți va răsplăti.

Strânse lângă ea pe copil, într'o strângere pătimăse ca și cum, înainte de a-l lăsa altei femei, ar fi voit să facă să-și pătrundă până'n suflet cea din urmă sărutare a mamei sale.

— Da, repetă sora, ridicându-și o-

chii asupra internului, bunul Dumnezeu îți va răsplăti...

XIII

Sora Filomena se obișnuise la spital. Ea nu întârzie de a simți plăcere aci. Cu vremea, viața aceasta închisă într'o sală de bolnave avu pentru ea un farmec ciudat. Se legă de această existență, de acest loc în care ceasurile ei se scurgeau toate, unde i se răspânda inima întreagă, în acest loc obișnuit al devotamentului său, în acest cerc strâmt în care zilele se repetău.

Lumea, noutățile ei, turburările ei, nu mai erau de cât un murmur care se stingeă înrejurul său și pe care ea nu-l mai auzea. Pereții aceștia, paturile acestea, femeile acestea culcate, erau orizontul privirii ca și orizontul inimii sale; nu mai căuta, nu mai visa nimic de dincolo. Ea găsea în viața acestei săli de spital liniștea, odihna care o face să sălășuiască în tine încet-încet, grădina unui preot de la țară mărginită de un cimitir care pare că conține grădina.

Pacea, o pace nesfârșită, era cu ea; jertfa, munca, o viață așa de plină de îndeletniciri, rănduiseră și înțăriseră simțimintele ei religioase. Evlavia ei căpătase continuitate desăvârșită a unui caracter: își găsise meritul și răsplata în această liniște firească a unei călduri de totdeauna, pe care credința vie, avântată, înfrigurată a copilăriei și a tinereții sale o ceruse atât de îndelung și atât de zadarnic lui Dumnezeu, cu sfortarea, cu excesul, cu violența și cu nerăbdările unei patimi omenestii.

Nu mai avea nevoie să cheme prezența lui Dumnezeu: o găsea pretutindeni alături de dansa, ținându-i tovarășie. Temele, turburările, amărăciunile frăgezimei trecute erau acum departe de ea. Sufletul ei avea acum sănătatea corpului ei, sănătatea chipului ei și se bucura din plin de această întreagă poezie a harului pe care nimic nu încerca să i-l răpească, sorbind neîncetat și nesfârșit din iubirea divină ca din isvorul nesecabil la care sfânta Ecaterina își umplea palmarul bucurându-se de darurile și de farmecele beatitudinii pământestii, de bunăvoia creștinească, de veselie prea fericită, de toate mângăerile și de toate zâmbetele care pun împrejurul unei femei ceva din ceea ce înconjoară pe îngeri.

Nimic nu era gol, totul era împăcat într'ansa. Sensibilitatea ei, odinioară așa de gata să se exalteze și să devină iubire, instinctele ei de duioșie așa de crud rânite de nepăsare și de dispreț își găsiseră usurarea în bunătate, își găsiseră întrebuintărea, descoperind datorii și voluptăți pline de delicii.

Când, după ce și-a trecut ziua întregă pansând membrele și rănilile lui Isus-Christos în membrele și rănilile sârmanelor, sora terminându-și lucrul, se suia încet spre celula ei, se oprea cu gândul asupra ușurării pe care mâna și vorba sa le dăduse, asupra suferințelor pe care le potolise, asupra nădejdelor pe care le făcuse să răsără, asupra binelui pe care-l dusesse din pat în pat, a vieții pe care o încălzise, a morții pe care o mângăiasc; i se părea că duce cu ea, la căpătâiul pe care dormea, privirea de multumire, glasul recunoscător al tuturor durerilor care o urmau; și atunci se ridica în ea o bucurie neasemănată, o bucurie care nu era a pământului acesta, o bucurie care nu semăna cu nici una din fericirile și plăcerile omenestii, o bucurie care o făcea să simtă că inima i se risipea în piept și care o răpea ca un cântec de triumf al conștiinței sale.

XIV

Copilul luat de mama lui Barnier, ștrengarul, cum îi zicea Barnier, devenise o legătură între soră și in-

tern, un interes comun care-i aproia. Gândurile lor se întâlneau asupra aceluși cășpor:

— Mama mi-a scris... că ștrengarul te sărută, zicea Barnier trecând pe aproape de soră, dimineața la vizită.

În curând convorbirea se opri asupra acestor scurte noutăți. Vorbelor copilărești, glumelor schimbate între intern și soră, când se încrușeau într'o sală, le urmărea mică convorbiri aci vesele, aci serioase, asupra spitalului, asupra bolnavelor.

Când pansamentul de după-amiază nu era prea lung și când Barnier avea puțină vreme liberă, intra în cabinetul surorii; și acolo, stând pe un scaun alături de fotoliul ei de paie, vorbea cu ea adeseori răstimp de un sfert de ceas și mai bine. Sora, îngrijată mereu de bolnavele ei, îl întreba într'una asupra expresiunilor din *Manual*, întrebându-l cum se dă cutare poziție, cutare leac, și mai tot-deauna, lăsându-se duși de cursul convorbirii, prindeau să vorbească împreună de ceea ce ar mai trebui făcut, în spitale, spre desăvârșirea îndurării, spre o îndeplinire și mai desăvârșită a idealului său.

Schimbași ideii de îmbunătățiri și de înviri; și aprinzându-se pentru un vis așa de frumos, sora puneă viitorul în mâna internului, când el va fi un chirurg mare, când va avea de condus un spital mare.

Maî totdeauna vorbeau de nevoia de a se schimba aerul cât mai des; nu era vorba de altceva decât de găsirea unui sistem de ventilare, care fără să pricinuiască frig, să gonească aerul greu și să aducă de afară aer curat; apoi de vasul de cositor, de care sora se plângea că nu păstrează căldura ceaiului pus într'insul și pe care internul trebuia să-l înlocuiască numai de cât cu vase de porțelan opac, chiar cu primejdia de a avea câte-va cești și farfurii sparte; morții ar fi trebuit ridicați într'un chip mai puțin semnificativ, mai puțin bătător la ochi pentru cei dinprejur, mai puțin spăimântător decât în acea cutie groaznică,—pe un pat de campanie, de pildă, ca pe un bolnav pe care-l duci la operație; infirmierii și fetele de gardă trebuiau plătite cu mai mult de doispreze lei pe lună, dacă voia să ai din partea lor mai multă moralitate și să nu-i vezi umblând după câștig, supunând la dări pe bolnav și jefuind cadavrele...

Erau tot soiul de mici și mari reforme administrative, de obiceiuri, de regulamente, de-asupra cărora sora și internul, porniți în zelul lor de utopie, clădeau spitalul lor model.

După ce vorbiseră asupra acestor chestiuni, într'o după amiază, mai mult de cât de obicei, sora zise, ridicându-se:

— Domnule Barnier, trebuie să-mi făgăduiești un lucru...

— Spune, maică.

— Când vei fi d-ta un chirurg mare, — Barnier zâmbi la acest exordiu obișnuit surorii, — eu... dacă voi mai fi pe lumea asta... N'are să se schimbe nimic... numai că eu am să pot un voal negru... atât doar... și am să fiu tot într'un spital mai bine, întâmplarea... dacă voi fi în vremea aceea într'o sală în serviciul dumitale... vreau să-mi făgăduiești că n'ai să-mi refuzi niciodată suplimentele pentru bolnavele mele...

— Oh! zise Barnier, dacă n'abia atâtea vrei să-mi ceri, — ei întinse mâna, — apoi îți jur că am să ruinez administrația spitalelor pentru aripă de puț, pentru vin de Bagnol; pentru pești scumpei fripti...

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apărea Duminică viitoare

MĂRI SCRITORI STREINI

SHAKESPEARE¹⁾

William Shakespeare primul dintre poezii dramatice s'a născut în anul 1564 la Strafford (Warwick); a fost, precum se spune, fiul unui măcelar sau al unui negustor de lână.

El a primit o educație foarte mediocră; s'a înscris la vârsta de 18 ani cu o femeie care avea opt ani mai mult decât el; duse o viață destul de vagabondă; la vârsta de 22 de ani fu constrâns să-și părăsească țara fiindcă a fost urmărit ca braconier. Veni la Londra, unde fu constrâns să părăsească niște cai la poarta unui teatru, sfârșind prin a ajunge suflor, apoi se urcă pe scenă, unde nu jucă mai întâi decât roluri secundare și în fine se făcu autor.

El începu prin a prelucra și aranja pentru scenă piese vechi și în fine începu a compune piese originale.

Primele sale producțiuni de acest gen datează din anul 1587. El câștigă în scurt timp o reputație imensă ca actor și actor (a reștit jucându-și propriile sale piese) și atrase atențiunea reginei Elisabeta, a lui Iacob I și primi o mulțime de daruri dela marii seniori, între alții dela contele de Southampton.

El sfârși dar prin a deveni proprietar-director al teatrului numit «Globe» ce se afla în Soutwark (o mahalala a Londrei), își făcu o niare avere, părăsind de timpuriu scena.

El se retrase pe la anul 1610 în orașul său natal, și a cumpărat, spre a-și petrece restul zilelor, casa în care se născuse; acolo a și murit el în anul 1616, în vârsta de 52 ani.

Iată principalele scrieri ale poetului Shakespeare:

Henric VI, în 3 acte (1589—91); *Visul unei nopți de vară* (1592); *Comedia greșelilor sau Disprețul* (1593); *Gălbenușul pedepsit* (1594); *Chinul amorului pierdut* (1594); *Cei două seniori dela Verona* (1595); *Romeo și Julietta* (1595); *Hamlet* (1596); *Regele Ioan* (1596); *Richard II și Richard III* (1597); *Henric IV*, în 2 acte (1597—1598); *Negustorul de Venetia* (1598); *Totul e bine care sfârșeste cu bine* (1598); *Henric V* (1599); *Mulț șagot pentru nimic* (1600); *Cum voești d-ta* (1600); *Cumetrele dela Windsor* (1601); *Henric VIII* (1601); *Trălă și Cressida* (1602); *Viclenie contra vicleniei* (1603); *O poveste de iarnă* (1604); *Regele Lear* (1604); *Cymbelina* (1605); *Macbeth* (1606); *Iuliu Cesar* (1607); *Antonia și Cleopatra* (1608); *Timon dela Athena* (1609); *Coriolan* (1610); *Othello* (1611); *Furtuna*; (1612); *Ziua regiilor* (în englezește *Twelfth night* «A 12-a noaptea» (1614).

I se atribuie încă: *Titus Andronicus* și *Pericles*, dar cei mai buni critici

sunt de acord că aceste piese nu sunt ale lui Shakespeare.

Capo-doperele sale sunt: *Henric IV*, *Romeo și Julietta*, *Regele Lear*, *Macbeth*, *Hamlet*, *Othello*. Ni s'a mai păstrat dela el încă două mici poeme: *Venus și Adonis*, *Răpirea Lucreției* și mai multe sonete.

Cele mai multe din piesele de teatru ale lui Shakespeare sunt amestecate și de proză și de versuri.

Shakespeare posedă toate calitățile omului de geniu; el descrie cu energie și adevăr și susține în mod admirabil caracterelor; tablourile sale sunt teribile și grațioase; adese-ori el se urcă până la sublim; el excelează mai cu seamă în a excita groaza; în piesele sale se găsește contraste isbitoare, glume triviale și ridicule în mijlocul buciilor celor mai patetice, expresiuni triviale, cuvinte bombastice și mai în totdeauna sunt nerespectate unitatea de timp și de loc.

Shakespeare este privit ca părintele secolului romantic. Cea mai mare parte din piesele sale au fost tipărite după moartea lui și par că au suferit colosale schimbări în mâinile comicilor și ale copistilor.

Operile sale au fost traduse în franțuzește de Letourneur, (4) volume în octavo.

Scriitorul german August Schlegel a tradus în nemțește mai multe din piesele sale și într-o limbă foarte frumoasă.

Scriitorul francez M. Villemain a scris «*Essai sur Shakespeare*», iar M. Mézières a scris: «*Shakespeare, ses œuvres et ses critiques*» (1860).

Shakespeare a fost înconștient un mare geniu poetic; scrierile sale vor răspândi în decursul vremurilor o lumină foarte mare, asemenea unui soare luminos, în toate direcțiile și vor servi ca obiect de inspirație pentru poezii geniali ai tuturor popoarelor înzestrate cu un grad de simțire și de judecată.

A. Vântul.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOALE DE FEMEII — SUB DIRECȚIA —

Doctorului I. KIRIAC
Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalului Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ PENTRU BARBAȚI (hemoroide, hernii, tumori, calculele vezicale, stricturi uretrale, etc.)

Straza Sf. Iosif 8, în fața Teatrului Național — TELEFON 2/96 —

MODE

Modele originale din străinătate, de la 15 lei în sus se vând la

„SABINA“

În str. Lipscani 72 (etaj. I, deasupra Loteriei Schröder) lângă «Papagal».

Asortiment de pălării de doamne și de copii

Prefacerea unei pălării Lei 4 — la provincie contra ramburs —

LEI 3.50

SUTA de cărți poștale ilustrate, frumoase, diferite, — 100 feluri, nici una la fel, trimite franco ori unde «DEPOZITUL UNIVERSAL» Str. Lipscani-Nozi, sub Hotel de France No. 30, București

SĂPUN DE TOALETĂ „FLORA“

De o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul. Bucata lei 1.25.

Pentru doamnele menajere
Recomandăm călduros
„Regina bucătăriei“

Un volum conținând rețete complete pentru ori-ce fel de mâncări, pentru sănătoși și bolnavi.

1 LEU

La administrația ziarului «Universul»
Pentru provincie se adaugă 10 bani porto
Contra ramburs nu se expediază

Reclama e sufletul comerțului

15. — Strada Băzârliei. — 15

Vechiul Magazin LA CONTRABAS de Muzică

— Cunoscut în toată țara că vinde mai eficient ca ori-ce alt magazin —
Recomandă bogatul său asortiment de: Violini, Viole, Violoncele, Mandoline, Cobze, Tambale, Flaut, Clarinete, Picoline, Ocarine, Muzici de gură, Coarde fine, Accesorii, etc. Singura reprezentantă și unicul depozit pentru România al renumitelor **Armonici** cu două rânduri, marca «Triumph cu vulturul pe globul pământesc» proclamate ca cele mai bune din lume. — Principiul magazinului de a vinde mărfuri superioare cu prețuri efine. Înainte de a cumpăra articole de muzică, vizitați magazinul **LA CONTRABAS**.

BUCUREȘTI

Cine vrea să cumpere
CELE MAI BUNE
BICICLETE
— și accesoriile, numai la —
PUCHER

București, Boulevardul Elisabeta, 15

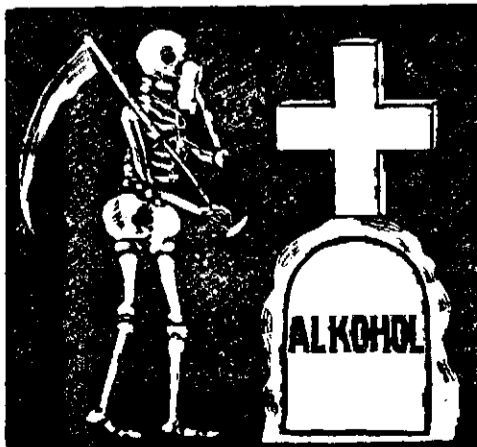
1 Bicicletă nouă completă Lei 100 —
Ori-ce altă marcă . . . . . 150 —
1 Anvelopă de la . . . . . 4. —

1 Cameră de la Lei 3 —
100 Spițe . . . . . 5 —
1 Furcă nouă dela » 8 —
1 Geantă la roată » 2 —
1 Șer de la 4,50
1 Lampă acetilică de la . . . . . 3. —
1 Clopot . . . . . 1. —
1 Clopot de roată » 2,30
1 pompă de pieior » 2. —

1 Pereche pedale Lei 4. —
1 Lanț ori-ce model » 4. —
1 Roată nouă din față » 10. —
1 Roată nouă dinapoi » 12. —
1 Cadru uoă . . . . . 40. —
1 Bicletă de emailat » 6. —
1 Ghidon de nichelat » 1. —
1 Frână automată «Torpedo» . . . . . 20. —
1 Ghidon . . . . . 5. —

CEL MAI MARE ATELIER MECANIC
pentru Biciclete, Emailagiu și Nichelagiu

Cereți catalog
Telefon 34/39

VINDECAȚI BEȚIA

Înainte ca pensionatul după băutura să-și fi pierdut calmul —
Măntuiți-vă mai înainte ca alcoolul să-și fi ruinat sănătatea, dorul de muncă și averea, sau mai înainte ca moartea să fi făcut cu neputință salvarea:
Alkolin e un succedaneu (înlocuitor) al alcoolului și are de efect de a face pe bețiv să capete scârbă de băuturi spirtoase.
Alkolin e absolut nevătmător și acțiunea lui e așa de puternică, în cât până și persoanele cari au prins mare slăbiciune de băuturi alcoolice, nu se mai dedau acestui viciu.
Alkolin e tot ce știința a produs mai nou pe acest teren, și, grație acestei descoperiri, mulți oameni au și fost scăpați din nevoe, mizerie și ruină.
Alkolin e un preparat care se disolvă ușor, așa că femeia îl poate da bărbatului la dejun în cafea, fără ca el să observe cătuși de puțin. În cele mai multe cazuri pacientul nici nu pricepe de ce a prins eroare de spirit, ci crede că fiindcă a consumat în viața lui excesiv de mult alcool, de aceea a căpătat scârbă de această otrăvă, tocmai precum de multe ori cineva se poate scârbă de o mâncare ce i s'a dat de prea multe ori.
Alkolin ar trebui să fie dat de ori-ce părinte fiului său, student, înainte ca acesta să cază la examen, fiindcă, chiar dacă nu s'a dedat încă beției, apoi alcoolul tot îl slăbește creștul. În genere orice om care nu este destul de puternic moralmente și n'are destulă stăpânire de sine pentru a se abține de la băuturi spirtoase, ar trebui să ia o doză de Alkolin. Alkolin e cu totul nevătmător.
Alkolin costă 10 lei și se expediază persoanelor cari trimit suma în mod anticipat, sau cari îl cer cu ramburs. A se adresa cererile numai către:

ALKOLIN-INSTITUT, COPENHAGA, B. 82, DANEMARCA

Serisorile trebuiesc francate cu marcă de 25 bani, iar cărțile poștale cu 10 bani.

Reclama e sufletul comerțului

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

UNIVERSUL

ABONAȚILOR SĂI CU ÎNCEPERE DE LA 28 NOEMBRIE, 1911

O SPLENDIDA VILA LA SINAIA

«VILA MARIA», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

O CAMERA DE CULCARE ÎN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șos. Mihai-Bravul, 37 și str. Șerbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 407

UNA GARNITURĂ MOBILĂ DE STEJAR TAPISATĂ, PENTRU ODAE DE BIUROU

compusă din: una canapea, două fotolii și șase scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobile *Gildener Rosenthal & Hascal*, București, str. Carol, 64, etaj. I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, culoarea mahonului

pentru intrare, compusă din: una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet frez, cumpărate de la marele magazin de mobile *Compania Americană*, str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori (lângă hotel Dacia)

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din: 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase.

Un serviciu de vin pentru șase persoane, compus din: una carafă și șase pahare de cristal Bacara, cu monturi de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată.

Una pereche sfesnice de alpaca argintate și bogat decorate

Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail *Frații A. & I. Roller*, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se la 15 zile.

Una pendulă de perete, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile.

Una harmonică superioară, burduf dublu, colțurile legate, cu 24 clape și 8 basuri, toate de oțel.

Un ceasornic de masă de lemn de stejar, reprezentând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale.

Cumpărate de la «Compania generală», biuroul de import-export, București, strada Smârdan, No. 29 (etajul I).

O bicicletă de curse „Imperial”, cea mai cunoscută fără pâlnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăci marca «Inger», cântate de cel mai bun artișt.

Un gramofon mare de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

Un serviciu de lavoar, de faianță, compus din cinci bucăți.

O lampă ultima creațiune, model «Cometa Haley», sistem american, cea mai economică și luminoasă.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Pucker, Bulevardul Elisabeta, 15 (Hotel Princiar).

O jerdinieră de metal argintat, **O fructieră** aurită și cu vas verde.

cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. — Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă „Naumann” de mare lux, una din cele mai solide și excelente biciclete, din fabrica soc. pe acțiuni Siedel & Naumann din Dresda, singurile biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la poștele germană și română. Reprezentat general: D. Leonida Piorkowsky, București, strada Știrbey-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, **O pendulă** frumos gravată. —

Un serviciu compus din: o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din *Memoriile Regelui Carol I al României* sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15 pe 3 luni lei 4.65.

marcat de Stat. — Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, strada Colței, No. 31.

Una pendulă de perete lemn de stejar, cu bătaie, ultima noutate.

Un ceasornic de biuro cumpărate de la marele magazin de bijuterii, ceasornicarie și argintarie Jean Schmidt & Const. Stratulat, București, calea Victoriei, 34.

Un gramofon mare. Una vioară. Una harmonică.

Una mandolină cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

Una trusă pentru damă, cu trei sticlute și cu necesar de toaletă. — **Una trusă** de manevră,

pentru d-nii ofițeri. — **Trei truse** de piele fină p. manevră.

Trei pulverizatoare splendide de cristal, nichelate. — **Trei pudriere** cu pufurile lor.

Trei oglinzi nichelate pentru masă, cumpărate de la cunoscuta Drogherie Princiară Const. C. Popescu,

Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână sistemul cel mai nou — și **Un gramofon**

marca «Melodion-Carmen-Sylva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu șase plăci marca «Premier-Record», având cântece românești. — Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramfoane «Compania Anglo-Americană» din București, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

Alte 10 mașini de cusut cumpărate expres din străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. — **Un plug de oțel** cu 2 brazde, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică «Rudolf Bacher», Raudnitz (Bohemia), reprezentată în România prin marea casă de mașini agricole și industriale: «Soc. în comandă Weil Joseph & Co. Succ.», București, Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal» cu 4 ochiuri, din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stofei, care se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, București, str. Academiei, 25.

Un șarpe de aur (colier) pentru gât de mare valoare.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații ziarului «Universul».